

CAP

VERMELL

Nº 32

Capdepera-Cala Rajada

Agost 83

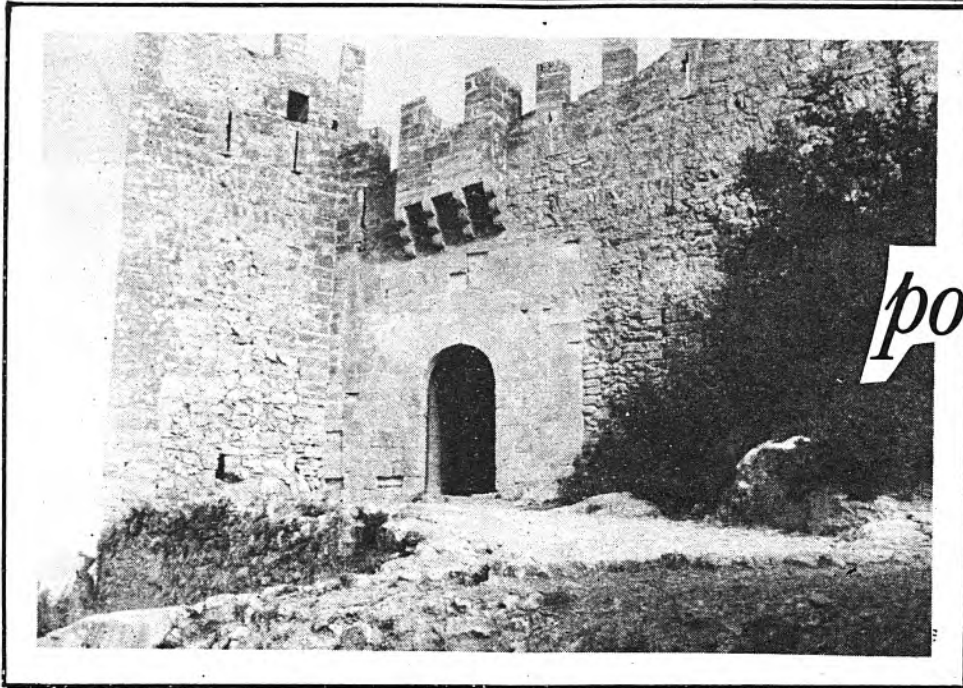
030

Tomàs

pos

fontanera

INFORMAU - VOS !!!

Quan descobreixes una cosa que afecta a tots i ho voldries fer sebre, és quan més te'n tems de que no hi ha camins per fer-ho.

És lo que mos ha passat amb les Normes Subsidiàries. Cada vegada amb més claretat hem descobert que, a l'ombra de la desinformació i la ignorància, els pocs que poden i en saben s'estan organitzant el poble, i sobre tot els llocs turístics, a la mida de les seves conveniències.

I la majoria del poble, aquelles famílies que tenen una finqueta i treballen homo i dona per un dia fer una mica d'obra, no se'n temen de res. Només el dia que vulguin fer qualque cosa es trabaràn que qualcú se'n va cuidar de que la seva finca no faci nosa als grans interessos privats; llavors tendran la sorpresa de que sols podran fer lo que uns altres hauran decidit.

Quina llàstima no tenir unes associacions vertaderament populars que informin al poble senzill dels paranys que l'amenacen!!

Està a punt d'acabar-se el termini per fer reclamacions: **INFORMAU-VOS !!!**

L L O C S D E V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria l'Orient.
- Llibreria Escolar.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria Quart Creixent. Ciutat.

Com heu pogut llegir en el "Portalet", les Normes Subsidiàries estan a punt d'ésser aprovades. A la majoria de gent d'aquest poble, noltros els primers, això de les Normes Subsidiàries mos sona a música celestial. No en tenim ni idea, vaja. I el fet inqüestionable és que a partir de la seva publicació en el Bolletí Oficial, sols quedaran quinze dies per poder fer al·legacions. ¿Què vol dir tot això? Ni més ni pus que el futur urbanístic del nostre Municipi haurà quedat configurat sense que, una vegada més, el poble se'n donàs compte de res. Gràcies, fonamentalment, a la manca de canals d'informació adequats i al nostre caràcter una mica penjat. Per si encara hi sou a temps és per lo que hem mogut el tema, i també per demanar l'opinió d'alguns responsables i alguns possibles afectats. Això en treguerem en net:

ANTONI MOLL (Uñ) President de la Comissió Municipal d'Urbanisme.

-¿PENSES QUE LES NORMES SUBSIDIÀRIES ESTAN FETES AMB JUSTICIA I EQUILIBRI?

- De moment pens que sí, però no he acabat de fer s'estudi profund per poder-ho concretar. Així mateix falta s'estudi de totes ses al·legacions presentades.

Jo vaig demanar, quan vaig entrar de regidor, que se fes una nova exposició pública, i des d'aquesta Revista deman que tota sa gent que tengui interessos i propietats, que cuidin ses seves coses. I a tothom que li interessi es futur des poble li deman que se preocupi perquè ses Normes Subsidiàries són molt importants i mos jugam es futur.

Qualsevol persona que tengui dificultats per entendre-les que m'ho digui. Jo m'oferec per ajudar-la en tot i per tot.

Vull recalcar, finalment, s'importància que té es fer ses reclamacions que es creguin necessàries dins es plaç de quinze dies a partir de la seva publicació en es Bolletí Oficial.

ANTONI LLULL - Restauració (Cala Mesquida)

-¿QUINA OPINIO TE MEREIXEN LES NORMES SUBSIDIÀRIES? ¿TE SENTS AFECTAT?

- No les he estudiades a fons per poder opinar, però a mi, a la curta, no m'afecten. Això no vol dir que a la llarga no me puguin perjudicar.

LLORENC ALZINA - Botiquer (Cala Rajada)

-¿QUE TROBES D'AIXO DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES? ¿CREUS QUE TE PERJUDIQUEN?

- Crec que són necessàries. Però s'han de

fer pes bé des poble i amb es poble i no per protegir a uns quants que a més d'ésser es qui tenen més terrenys són es més privilegiats. Es petits, ja que tenim poc, endemés som es més trepitjats.

Per lo que he dit abans, me sent perjudicat. Jo que tenc poc, no puc fer res, i es qui té molt pot fer de tot.

XISCO TERRASSA (LLAC) Membre de la Comissió Municipal d'Urbanisme.

-TU, PEL FET D'HAYER FORMAT PART DE L'ANTERIOR CONSISTORI, POTSER CONEGUIS A FONS LA PROBLEMÀTICA DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES. ¿MOS PODRIES DONAR LA TEVA OPINIO?

- Mira, resulta molt difícil que en una qüestió tan delicada i problemàtica com és s'urbanisme, on s'hi juguen interessos econòmics tan importants, es pugui dur a terme una planificació que resulti d'estricta justícia. Es tècnics, des de sa seva posició imparcial i des de s'estudi de ses característiques de sa zona, intenten crear un planejament que respongui a unes necessitats previsibles. Llavors es polítics, que hauríem d'ésser més respectuosos amb s'obra d'aquells tècnics, hi deim sa nostra. En alguns cassos perquè creim que alguns aspectes són milloables. En altres casos, per desgràcia, perquè com deia an es principi, ets interessos econòmics poden més que ets interessos generals. An es final mos trobam que es qui més poden i més tenen, aconsegueixen sortir-ne beneficiats. És trist haver-ho de dir, però és així.

En qualsevol cas, pens que aquestes Normes, més bones o més dolentes, han d'ésser aprovades. Lo que no podem fer és continuar sense comptar amb una normativa legal per poder actuar i damunt sa que fonamentar es nostros criteris.

FESTES Com que molts dels qui feim aquesta revisita estam embarcats en l'organització de les Festes del Carme, sempre ens trobam una mica tallats a l'hora de parlar-ne. Per a nosaltres el fet més important segueix esser la participació de molts (la convidada es fa a tots) en l'organització i en les tasques materials de cada dia (sobre tot els vespres).

Enguany hi ha hagut:

Cercavila amb caparrots, acompanyada per la banda de tambors i cornetes i el rebombori de petits i grans.

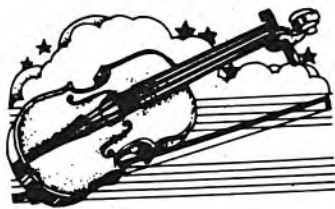
Els joves i les al.lotes estrenaren equips de basquet. Ells contra els d'Artà i elles amb dos equips locals.

Els dos grups de ball nostres organitzaren una trobada de Balladors damunt l'esplanada del moll. Endemés dels gabellins hi participaren: "Revetla de Son Servera", "Artà balla i canta", "Card en festa", "Escola de ball de Sant Llorenç", "Sis som" i "Música nostra". Na Marusa Cano, que era per aquí de vacances, també s'afegí a la festa. Hi hagué molta gent. A les persones majors els hagués agradat trobar uns llocs per seure.

La rondalla "Aplec de Gabellins" i la "Coral S'Alzinar" ompliren una vetlada a l'església.

L'escola de judo i kàrate feren una exhibició d'arts marciais.

La Taula Redona d'engany tractà sobre "El teatre autonòmic. ¿Qui mou els fills". Davant unes 50 persones En Miquel Pascual, En Joan Buades i En Cinto Planes-Sanmartí parlaren d'autonomia, d'economia, de política general, de poders fàctics, etc. Sens dubte el periodista, que es mostrà molt prop de la U.M., fou el gall. El públic una mica arrufat. Els partits locals, convidats tots, hi eren tots llevat de A.P.

La Vetlada Clàssica quedà molt ben coberta per quartet de corda "Bentley String Quartet". En el mateix acte, i amb més públic del que es podia esperar en un acte d'aquests, es feu una primera trobada de poetes locals: En Joan Rai, En Jaume Fsuter, En Joan Toni Caimari i N'Antònia García presentaren una mostra de la seva obra. També es llegiren poemes d'En Pere Orpí i d'En Josep Albertí. Sens dubte n'hi ha més de poetes;

era una primera prova que deixà ganes de tornar-hi i fer-la més ampla.

La Missa i Processó, els focs, el berenar amb coca i el sopar dels pescadors sortiren com ja és costum.

El grup de teatre "Cucorba" presentà l'obra "En Toni Migdimoni" i a la vetlada de música popular poguérem escoltar "Sa Gavella" i "Al Tall".

El caramull d'al.lots que comparegueren a les corregudes i cucanyes desbordaren l'organització que un altre any s'haurà de fermar més fort les espardenyas.

La V Carrera Popular també fou multitudinària però va sortir bé.

Una altra novetat fou la Mostra de Cans de bestiar. Encara que no passaren de la dotzena, valgué la pena aguantar l'hora i matja de retràs per escoltar i veure explicacions minucioses sobre el tema.

El grup de tercera edat es feu present a les festes amb una exposició de fotografies antigues i mostres de ferro forjat d'En Tomeu Puig a la Casa del Mar i una tómbola damunt el moll.

La Banda de Música i el tassó de llet freda tancaren les festes del Carme d'enguany.

Tots els actes foren gratuïts. A les lladrioles repartides pel poble per ajudar aquestes festes hi hagué unes 40.000 pts.; 20.000 menys que l'any passat.

INDIGNACIÓ Sols entre els col.laboradors i amics d'aquesta revista, els darrers dies han robat: dos "vespinos", dos "mobyettes" i una "Vespa"; un intent de robar un "sis-cents" i un cop a un altre cotxe. Però no vos penseu que tot és dolent: una altra persona trobà el retrovisor del "vespino" romput, però hi havien enganxat un billet de 500 pts.

SOPARS Amb pocs dies de diferència, els associats a Premsa Forana hem estat convidats a sopar amb el President del Govern Autònom, Sr. Canyelles, i amb el President del Consell Insular de Mallorca, Sr. Albertí, a Inca. Les festes del Carme nos han impedit assistir-hi. És important que els nostres dirigents tinguin en compte la premsa dels pobles, sopant o sense.

INCRÍBLE A un dels hotels amb més estrelles de Cala Rajada, els cambrers i cambres, si el temps del dinar tenen set han d'anar al grifó i beure d'allà. Deu esser perquè no tinguin faringitis...

COLONIA Com cada any a l'escola de S'Alzinar hi ha una colònia d'estiu amb mes de cent nins de per tota Espanya. Seria interessant sobre lo que li costa a l'Ajuntament (aigua, teléfon, llum, etc.) aquesta colònia i lo que li costen les colònies d'al.lots gabellins.

FOC Ja han començat els desastres de cada any. Aquests darrers dies hi havia hagut avisos: Puig Seguer, Clot Gran, dia 11 l'Agulla (hi trobaren una llauna de benzina), però sense gran importància. El 22 comença a Son Terrassa (allà on cremen els fems) i s'esten cap a Sa Mesquida fins a juntar-se amb un foc que havia començat a Sa Duaia. Quan escrivim aquestes retxes encara crema.

PRESIDENT El President del Govern Autònom, Gabriel Canyelles, visità per primera vegada el nostre Ajuntament, el 12 de Juliol. Perquè ho creim d'interés general, reproduïm, íntegres, les paraules del nostre Batle, Joan Pascual, en aquest acte:

"Excel.lentíssim Senyor; Senyores i Senyors:

És un honor per aquest Consistori que presidesc rebre la visita del primer President del Govern Autònom de les Illes Balears.

En saludar-lo volem obrir-li de pinte en ample les portes d'aquest Ajuntament i mos posam a la seva disposició per tot lo que pugui afavorir la millora dels interessos públics.

Accepti la nostra ajuda i col.laboració sincera per a que la seva gestió sigui encertada i, plegats, anem aixecant un poble cada vegada millor.

És aquest el motiu pel qual volem fer-li conèixer els problemes que en aquest moment mos preocupen:

Primer: El Ple Municipal, per acord del 17 de juny de 1982, sol.licità a la Jefatura d'Obres Hidràuliques de Balears i del Consell General Interinsular, ajuda per a la construcció d'una depuradora. En aquest moment totes les aigües brutes van a la mar a través d'emissaris submarins, amb greu perill de contaminació. Sobretot quan, en plena

temporada, aquests emissaris no poden recollir tota l'aigua que els donen: Això provoca rompudes just devora les roques i, fins i tot, damunt la platja. Per això es fa indispensable enfrontar-nos al problema de la depuració de les aigües brutes.

Demanam a Vostra Excel.lència que faci seva aquesta preocupació i mos ajudi a trobar el camí més curt perquè venguin els tècnics a veure-ho i mos diguin com podem trobar la solució més convenient i ràpida.

Ben lligat a aquest problema de les aigües brutes hi hem de veure el contenciós que aquest Ajuntament té amb l'Ajuntament d'Artà. El torrent de Canyamel està ple de la brutor d'Artà i, endemés d'enterbolir aquella meravellosa platja, hem hagut de tancar dos dels pous que donen aigua a Cala Rajada. Totes les fonts estan prop del jaç d'aquest torrent i a dues d'elles l'aigua ja hi sortia groga.

Aquest és el motiu pel qual sol.licitam la seva mediació perquè, en bé dels mateixos artanencs (molts d'ells passen l'estiu o treballen a Canyamel) i en defensa de la nostra salut, no s'allargui més aquest perill.

Segon: Com Vostè recordarà, el 19 de maig proppassat, el recinte emmurallat conegut com a Castell de Capdepera, de llarga història i innegable valor artístic i cultural, va passar a mans d'aquest Ajuntament amb la firma del document públic corresponent. El temps ha roegat les seves pedres i parets que demanen sens falta l'atenció dels qui l'estimam.

Segons l'acord del Ple de 17 de juny passat, hem demanat al Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme la redacció d'un projecte de restauració i il.luminació d'aquest monument gabellí. Vos demanam que estimeu com a cosa vostra l'anhel dels nostre poble de veure restaurat el Castell i col.laboreu a l'enriquiment de la Cultura mallorquina tirant endavant aquest projecte amb lo que estigui en les vostres mans.

Tercer: El 6 d'agost que ve, s'acaba el temps per tancar els escorxadors municipals que no tinguin tot lo que demana la llei. Vos coneixeu els nostres pobles i sabeu que la nostra gent usa l'escorxador per fer les matances familiars i poques coses més.

Voldríem que féssiu lo possible per destriar entre els grans "mataderos" industrials i els nostres escorxadors casolans. I, si no queda més remei, almanco deixar temps per a estudiar-ho amb més deteniment.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

Quart: Aquest Ajuntament està redactant les Normes Subsidiàries de Planejament. En elles queda reflexada la zona de Cala Agulla com a pisatge reservat. És una zona d'un gran atractiu turístic que el poble estima amb deliri i que vol conservar malgrat tot. És la nostra preocupació que aquest lloc conservi les característiques forestals que avui té.

També vos volem fer arribar aquest desig del poble perquè sigui declarada parc natural o paisatge preservat en el Pla Provincial.

Quint: Cala Rajada té un port petit, per a pesca i deport, però nos fa falta un estudi ben fet de les possibilitats que té. Per això volem que sàpiga que nos agradaria que es fes un Pla d'Ordenació del Port i les seves ampliacions possibles.

Sisè: Tots sofrim la preocupació dels focs que converteixen en cendra anys d'esforços dels nostres avantpassats, desertitzen l'Illa i, desequilibrant l'entorn, fan pols la bellesa de les nostres muntanyes. Capdepera tampoc se n'ha escapat del foc, però encara nos queden alguns boscs que voldríem conservar amb tot afany.

No les tenim totes segures. Encara no sabem com quedarà ICONA amb la transferència de competències. En aquests moments no tenim medis per fer front als incendis i demanam la vostra ajuda per a conservar i mantenir lo que encara nos queda.

Setè: Tampoc podem oblidar l'educació dels nostres nins d'E.G.B. Capdepera té un centre escolar, anomenat "S'Alzinar", i un altre que esperam que prest començarà a edificar-se a Cala Rajada.

Vostè sap que la tasca educativa no és possible sense una presència continuada de l'educador i d'una línia pedagògica. Això és impossible si cada any canvien casi tots els mestres, creant

una sensació de provisionalitat i de situació de pas. Enguany se'n van 17 dels 21 mestres que té el Centre. Això no seria res si no fes cinc o sis anys que passa lo mateix. No podem llevar-nos de damunt la impressió de que la nostra escola l'han convertida en un lloc de passada per a mestres que, com aucells de temporada, arriben pensant on han d'anar l'any que ve. I lo trist és que ho fan sense que ningú, almanco noltros, ho pugui aturar.

¿Sabeu què suposa el que un mestre arribi en el setembre i el mes de desembre ja demani per partir? ¿Pot estimar res de lo nostro?

Pensam si valdria la pena mirar de que els mestres fossin del nostro poble o, almanco, dels pobles veinats o de la comarca. ¿Podrieu fer res Vos?

Octau: Per acabar, volem que conegui que també aquí nos han arribat els problemes d'orde públic, que potser són molt semblants a totes les zones turístiques. Només tenim un petit quarter de la Guàrdia Civil, que es dedica sobretot a tasques de tipus fiscal, i havent de vigilar molts quilòmetres de vorera de mar. En aquestes condicions es fa impossible atendre així com toca els problemes de seguretat ciutadana. Hi podríem afegir els estrangers que treballen sense autorització o que viuen no sabem de què...

Perdoni, senyor President, que amb la primera visita ja li haguem fet conèixer els nostros problemes, però només la nostra estimació al poble i el desig de que Vosta també es pugui sentir a prop d'ell, nos ha fet esser molt sincers. Ja sap que pot comptar amb noltros, però també nos haurà de permetre que li recordem les nostres preocupacions.

Senyor President, moltes gràcies de la seva visita; avui a pres possessori de ca seva.

H E M F E T A Q U E S T N Û M E R O :

Joan Nebot	Gregori Mateu
Mari Germa Melis	Margalida Rexach
Joana Colom	Mateu Gili
Jaume Fuster	Tonyi García
Biel Pérez	Pepeta Bestard
Ani Muñoz	Toni Garau
M ^a . Antònia Nadal	
Pep Terrassa	
Maria Vives	
Joan M. Rosa	
M ^a . del Carme Fuster	

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
Capdepera-Cala Rajada
JULIOL 1983
Carrer d'Es Port, 43 - CAPDEPERA
Dipòsit Legal: P.M. 497/80
Imprimeix: Apóstol y Civilizador, Petra.

En resposta a "L'Esboranc" del mes passat i que baix el títol de "La llengua nostra" firmava, com és habitual, en Joan Rai, hem rebut la carta que reproduïm, sense posar ni llevar una coma i sense altre comentari per part nostra:

Las Baleares estuvieron deshabitadas hasta la Edad de Bronce.

En esta época, las islas de Mallorca y Menorca comenzaron a ser pobladas, y en ellas se desarrolló primero una cultura de tipo orgánico (1500-1000 a.C), análoga y, en gran parte, coetánea a la del Sudeste peninsular.

Después, desde los comienzos del milenio II, florece en estas islas una Cultura con personalidad propia, desligada de la peninsular y relacionada directamente con la de las demás islas del Mediterráneo Occidental, especialmente con la de Cerdeña. Esta Cultura Balearica es conocida con el nombre de Cultura de los Talayots, y se caracteriza por los poblados amurallados, y por los grandes monumentos megalíticos llamados "Talayots" y "navetas" los Talayots tenían el doble fin de defensa militar y de monumento funerario.

20 de Agosto de 1256

D. Jaime, hijo del Conquistador, es jurado en Mallorca como heredero presunto del Reino Balear.

27 Julio de 1276

Muere D. Jaime el Conquistador en Valencia y sube al trono D. Jaime II.

1276

D. Jaime II de Mallorca se declara feudatario de la Corona de Aragon.

19 de Noviembre 1286

Ríndese Mallorca á D. Alfonso I (III de Aragon).

28 de Junio de 1291

Muere D. Alfonso en Barcelona.

1298

Recobra D. Jaime II su reino.

1398

Los Mallorquines y Valencianos aprestando una armada, que llamaron Santa, para librar al Mediterráneo de las piraterias.

1571

Por privilegio de 11 de Mayo de dicho Año. se instituye la Real Audencia de Mallorca.

15 Diciembre 1835

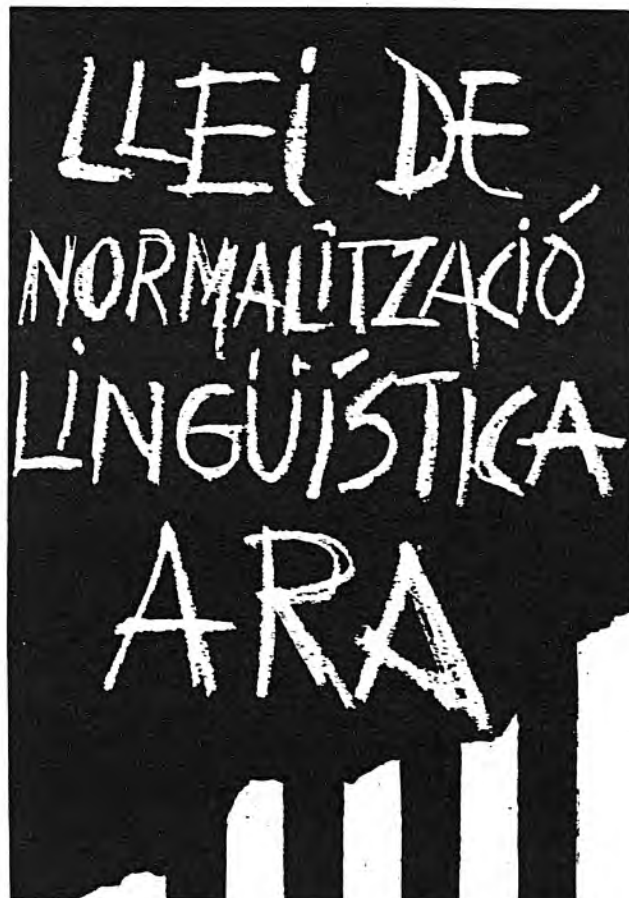
Por ser el Reino mar antiguo de España, proclamacion en Palma, Dª Isabel II como Reina de España. Cuyo acontecimiento fue celebrado con grandes regocijos publicos durante tres dias consecutivos.

1483

Establecese en Mallorca la Univercidad Literaria.

Ay una lengua la Española, diferentes Dialectos, Mallorquin, Valenciano, Catalan, Gallego ... los Almogaveros eran mercedarios, que se vendian al mejor postor, por eso su Dialecto es el menos puro, el mas merylado.

Isabel

RESPOSTA A WALDI PASCUAL

Amb aquell regust americanitzant...

Benvolgut Waldi Pascual:

Acabes la teva carta de crítica al meu escrit "Bomba atòmica made in USA" dient que nosaltres ja tenim la pau i la llibertat i que Déu la mos ha de conservar. Però, ¿a qui dius tu "nosaltres"? ¿Comptes entre "vosaltres" els aturats i marginals socials? Francament, no comprenc com pots parlar de que ja tenim la pau quan és un fet que casi la mitat de la humanitat es mor de fam i encara n'hi ha més que pateixen malalties per desnutrició.

¿És la teva pau una pau provincialista, que tan sols existeix per a una minoria de privilegiats que tenen casa amb piscina, "mercedes", compte-corrent a un banc sols per a senyors i van a sopar a restaurants de luxe?

¿O és per tu la pau el que els policies i els militars manteguin l'ordre, que ens facin obeir unes lleis dictades pel poder econòmic mentre la societat industrial està acabant amb la naturalesa, ja a molt curt termini, i el món del consum ens podreix per dintre cada vegada més, destrossant la nostra humanitat?

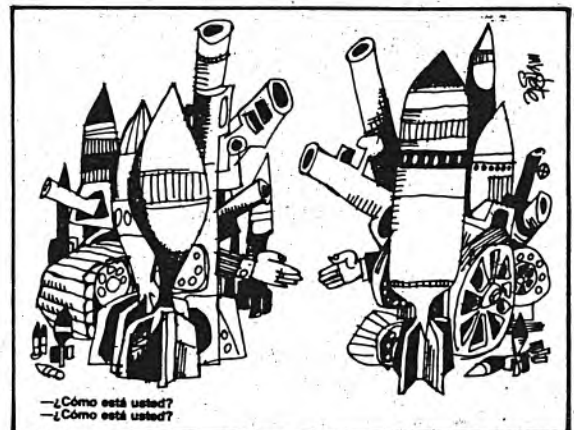
Ben cert que tot això no és pau, sinó agressió, explotació de l'home per l'home, desamor.

Després dius que el nivell de vida americà està 25 anys davant del rus. ¿És per a tu el progrés caminar de cap a una darrera dictadura tecnocràtica, on la llibertat és servir les màquines de la producció en cadena, unes màquines que han substituït l'home, causant cada vegada més atur, i que produeixen per això objectes maquinals, inhumans, que ben aviat ja s'han espanyats?

Per jo un nivell de vida autènticament humà no pot esser el viure amb somnífers i neurosi, on la mort d'una persona en el carrer, davant mi, ja no m'immuta; on puc mirar televisió tot el dia i fer excursions a Miami

amb autobús amb aire acondicionat, mentre el pressupost de la seguretat social minva perquè el de defensa pugui pujar. Això no és anar endavant, sinó perdre-se. Crec que la teva postura política tendeix cap a la dreta conservadora. Jo, per la meva part, vull aclarir els teus malentesos:

- El meu escrit "Bomba atòmica made in USA" preten criticar tan sols els americans, no perquè pensi que els russos són perfectes, o millors, sinó perquè a mi m'ha tocat viure dintre l'imperi de la Coca-cola i l'hamburguesa Mc. Donald's. Jo conec la política exterior dels Estats Units, sé que ells em foten dia a dia, i jo intent defensar-me contra aquesta explotació.

(Mingote en «ABC», 25-XI-1982)

Jo he fet el servici militar a la base-sucursal americana de Son Sant Joan, i em fot moltíssim que amb l'entrada d'Espanya a la OTAN pugui el pressupost de defensa, que hagin de comprar unes armes, quan a Andalusia hi ha tanta fam.

- No es tracta tan sols de que les bombes atòmiques que els americans amollaren sobre el Japó hagin destrossat tantes vides humanes, sinó de que ells han començat la història dels mitjans d'extermini de masses com eina de treball per a les polítiques exteriors imperialistes. Aquest començament no queda justificat, con tu vols fer, dient que si els japonesos... Molt manco es justifica des d'una perspectiva cristiana.

- Els missils nuclears Pershing II són les més modernes armes d'atac que avui en dia existeixen. No són detectables amb el radar i els experts diuen que poden tocar un blanc tan petit com un centre de control tàctic amb un marge d'error de 8 a 10 metres. Això vol dir que són armes d'atac, que amb 10 minuts poden deixar tota Rússia fora de combat. Mr. Reagan diu que aquests missils són necessaris per a la defensa dels Estats Units contra els russos, però, en realitat, són per assegurar-se la victòria en una possible guerra nuclear. És això cinisme, o no?

- Que els russos nos tenen ràbia és una part de la ideologia de la dreta alemanya, la CDU, que és l'equivalent de la AP espanyola.

- Que el moviment pacifista alemany està finançat i promogut des de Moscou com una estratègia de guerra, també ho diu la CDU. En realitat no són gent

pro-soviètica, sinó tan sols opositora dels Estats Units.

- Jo no crec, com tu, que una pau armada, una amenaçar-se entre els dos grossos, i al mateix temps fotent bufetades a altres més petits (El Salvador, Afganistà), sigui la pau. Per això crec que encara hem d'aprendre a viure sense armes per sobre lo que és viure de veres, encara que segurament tu penses que les armes són necessàries per mantenir l'orde perquè sinó la societat es descomposaria en un caos brutal i irreversible. Però jo crec en la anarquia, en que ningú té dret al poder polític secundat per les armes.

- Si una carta de protesta al "pistolero Reagan" i al "vampir Andropov" de res serveixen, ¿quina estratègia de resistència possible hem pots dir? ¿Tu què fas a part de criticar el que altres diuen?

Mateu Gili

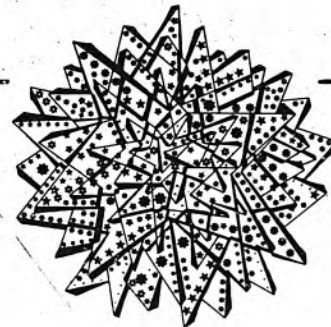
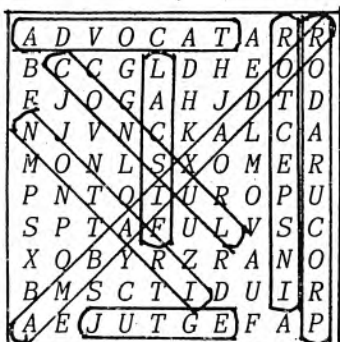
passatemps

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS: A) Amiga. Farta.- B) Pa. El. Em. Us.- C) I. Altitud. E.- D) tnaS. Anec.- E) Irat. Truc.- F) Rel. Riu.- G) Atom. Pota.- H) Agil. Nota.- I) C. Anònima. M.- J) Oc. Un. Le. Po.- K) Justa. Ordís.

SOPA DE LLETRES

per què ?

PER QUE La Direcció General de Producció Agrària no ha incluit Capdepera entre els municipis que han de lluitar contra la cuca del pi? ¿Deuen fer comptes que el foc ho arreglarà tot?

PER QUE és més car el transport públic i col·lectiu que el privat i individual?

PER QUE serveixen les crides a Capdepera si ningú les sent?

PER QUE les parets estan plenes de papers de festes passades?

Trobada poètica

Com molts sabreu i com haureu pogut llegir a la secció "Plaça des Sitjar", amb motiu de les Festes del Carme va tenir lloc una primera trobada poètica gabellina. Com allà es diu, per ser aquesta la primera vegada que es celebrava un acte d'aquest tipus, no es pot dir que anàs malament. Potser s'hagi d'anar pensant en repetir-ho i en anar convidant aquelles persones que aquest pic, per precipitació i per altres motius, no hi prengueren part.

"Cap Vermell" ha volgut deixar constància escrita d'aquella trobada, des de la convicció expressada en el "Portalet" del mes passat, on manifestàvem públicament que "necessitam poesia".

Bon vespre, amics:

En aquesta vetlada hem volgut unir dues manifestacions artístiques que demanen una sensibilitat per part del públic.

Sempre hem tengut interès perquè a les Festes del Carme es combinassin les manifestacions folklòriques populars, amb participació de tots, amb moments més selectes que nos ajudin a tots a fer un esforç per pujar el nivell de la nostra capacitat artística.

Anit, amb dubtes i imperfeccions, ham volgut agermanar uns moments musicals amb l'harmonia i la música que han creat els nostres poetes.

Mos hagués agradat tenir-los tots aquí, però distintes circumstàncies ho han impedit; i si haguéssim d'esperar que hi fossin tots, no començaríem mai. Sabem que hi ha moltes altres persones que fan poesies o gloses a Capdepera i Cala Rajada. Per a aquesta primera experiència hem convidat els qui tenen alguna cosa publicada i han estat bons de trobar.

Voldríem ajudar a conèixer lo nostro, les nostres arrels, i encoratjar tots els qui se senten cridats per aquest camí artístic.

JOAN NEBOT, "RAI"

Obrirà aquesta vetlada En Joan Nebot, que casi sempre firma amb el seu malnom "Rai". Neix el 27 i als nou anys la revolta del 36 sacsarà definitivament la seva vida. Ha de deixar l'escola i veure com les urpes de la repressió i la intolerància feren els seus essers més estimats. Passats un parell d'anys, els vespres va als repassos d'un mestre respresaliat, l'amo En Toni "Solleric". Creim que En Joan és un dels homenatges més grans que es poden fer a l'amo En Toni.

En Joan mostra una gran sensibilitat per la pintura (amb el plomí fa meravelles), treballa la fusta, promou el teatre, escriu, i, sobre tot, estima Capdepera.

Potser perquè sap lo que li va costar aprendre a llegir i escriure, creim descobrir en la seva prosa poètica una veneració sagrada de la paraula. No li basta una paraula qualsevol; ha de cercar la que té més saba i, com si no, n'hagués quedat satisfet, hi ha de tornar, n'ha de recordar els sinònims. Casi sempre hi ha una frase que, com a tornada, mos recorda la font de sa inspiració. També en els escrits d'En Joan s'hi mesclen els moments lírics i tendres amb el record aspre de cicatrius que voldria tancades per a sempre.

L'ORACIÓ DE LA MURTA

Jo t'esper, amic.

T'he esperat sempre.

Des de ma infantesa, escapçada i grisa, t'esperava en l'estel de l'au-ba.

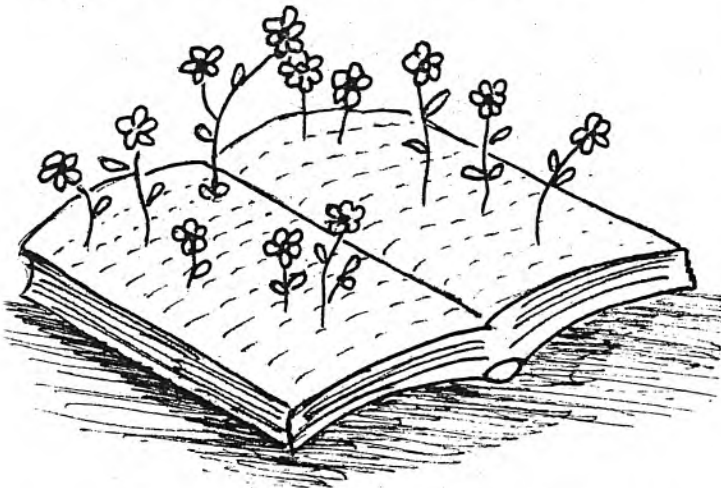
T'esperava amb el sol ardent a la pell, quan era jove i primfilat.

I, amb una barreja de conformitat i rebel·lia, t'esper ara, quan el sol s'esgrella, esmenussant taronges.

Totes les meves tresqueres són plenes de l'espera.

Totes les meves cabòries són amara-des amb la convicció de la teva arriba-da.

Sé que vendràs, amic, per fer teus els meus desitjos de pau i convi-vència; per ajudar-me a analitzar el vocabulari i a resoldre, amb paraules noves, les preguntes velles; per encen-dre el llumet blau dins el camina-camina-ràs d'aquesta societat aperduada; per omplir de seny tots els raonaments.

Sé que vendràs, crivellant el silenci, per cobejar un afany, per acaronar una esperança, per redreçar una dreuera.

Sé que vendràs quan l'home arribi al cim de la piràmide de la seva bogeria, quan arribi al vessant de la seva cobdícia.

Sé que vendràs per apagar els calius encesos de la pell i a encendre el foc de les idees, a ventar la flama de les paraules i a desglàçar les glace-res dels silencis.

Sé que vendràs a l'hora justa puntual com les falzies, precís com la florida de l'ametler.

Sé que vendràs abans que l'home destalegi el darrer pi, enverini la darrera ona, eixugui la darrera font, encimenti la darrera platja, o esmicoli el darrer paisatge.

El món obri dreueres d'una vacuïtat perillosa i, amb cada sotregada, s'endoga un valor, se sostreu una virtut, s'escanya una ideal, s'apallissa un sentiment, se romp una gràcia.

Sé que vendràs escampant murta i romaní, amb olor de festa.

I a la solidaritat, a l'Harmonia, a l'amistat i a la germanor, com digue-ren a En Llätzer, les diràs: Aixecau-vos i caminau!

I multiplicaràs les espigues.

I guariràs les nafres.

I, sense espases flamejant, ni pistoles, ni rancors, solament desple-gant el teu bagatge d'amor, restabliràs l'humanisme.

Però, alerta, amic, que tot el món és un Calvari, farcit d'armes noves, per crucificar la humanitat; i l'especu-lació i els cobdiciosos de poder, com nous Pilats, tenen a punt el ribell per rentar-se'n les mans.

Jo sé que sempre surarà la justícia en els teus actes, però ves amb cura, amic, que fins i tot de la justícia en faran mercaderia per vendre, objecte de consum, com si fos una llepolia.

Però tu sabràs subjectar-los amb la teva flaire de gorc i de muntanya.

Jo t'esper, amic, és igual si ets un déu o un menestral, un padacer o un camperol, un polític o un poeta, és igual.

Jo t'esper.

Com sempre t'he esperat.

Com sempre t'esperaré.

Capdepera, 1 de juliol 83

JOAN RAI

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

PERE ORPI

Els anys 60 a Mallorca neixen unes tendències poètiques que, en contrast amb els poetes dels 50 (més preocupats per la forma, l'harmonia, la correcció), volen acostar-se a l'home; els preocupa l'ètica, el pensament, el contingut, les idees. No van de floritures, arraconen les bambalines de la retòrica. És el que s'ha anomenat "Realisme Narratiu".

Maldament publicà la primera obra el 75 ("Encara que no em donin la paraula") En Pere Orpi, per edat i pel temps en que crea la seva obra, pertany a aquesta generació.

Neix el 36 a Na Gambusina, en una família de conradors. Devers els 20 anys entra en el Seminari, on el contacte amb els clàssics marcarà el seu estil. Conrearà la pintura (gran seguidor d'En Mercant) i darrerament treballa sense parar en audiovisuals per a donar a conèixer les nostres arrels.

Per a En Pere la poesia "és una expressió d'allò que l'home du dedins i que sent la necessitat de comunicar als altres per mitjà de la paraula animada per un ritme harmònic". Té un bon domini tècnic i facilitat de composició. És un mestre del sonet. Li va bé la mètrica perquè l'obliga a la contenció. El contingut de la seva poesia ha evolucionat: d'un primer moment més espiritual ha passat, potser fruit del seu contacte amb el món turístic i sa amistat amb En Jaume Santandreu, a una problemàtica més existencial (dubtes, foscor, recerca), sense deixar el gust de pagesia que amara tota la seva obra. Tampoc podem oblidar que la major part de les cançons del Pare Toni Martorell duen les lletres d'En Pere.

GERMÀ SOMNI

Abans, quan era infant, com somiava!
Vaixells en alta mar, vol d'oronelles,
el castell encantat, gegants, titelles...:
a tot ma fantasia un lloc trobava.

Sovint, d'adolescent, em despertava
plens de somnis els ulls: princeses belles,
cançons a mitjanit, sospirs, poncelles
i la carta d'amor que no arribava.

Com us heu mustiat, flors sense fruita
dels meus anys innocents! Dies de lluita
m'han mostrat de la vida l'altra cara.

Mes... no em deixeu per sempre! Dins ma cel.la
he obert un finestró. Les nits de vetla,
mirant cap als estels, somii encara.

QUAN VAIG TASTAR la llum d'aquesta terra
era de nit (d'això no en tenc memòria,
però me fii dels llibres de la història).
Sols brillaven les armes de la guerra.

Tenc encara el record ple de desferra
(el preu, potser massa alt, de la victòria),
de cançons cara al sol, de crits d'eufòria,
d'infants afamegats de la postguerra...

Som amic de la pau, la pau guanyada
sense armes ni decrets, la pau pastada
amb blat d'amor i amb l'aigua del conviure.

Diràs que he somiat, que l'ala humana
no pot atènyer el vol de la milana...
¿Com ho sabràs, si no la deixes lliure?

PERE ORPI

"Encara que no em donin
la paraula" pags. 22 i 63.

JAUME FUSTER

Parlar de l'obra poètica d'una persona que, com En Jaume Fuster, ha donat a conèixer tan escassa producció, sense temps per a constatar l'evolució del seu estil, resulta summament difícil. D'ell podem dir, sense por de d'equivocar-nos, que es troba en un primer estadi de maduració d'aquest estil; un estil farcit de vitalitat però també de dubtes i vacil·lacions.

En Jaume, com a poeta, és impulsiu. Intuïtiu, diríem. Feel a lo que ell en diu "el ritme", escriu fonamentalment sobre les seves vivències personals i les dels qui l'envolten. Es reconeix fàcilment influenciable per manca de seguretat en el camí a seguir, i es confessa profund admirador del valencià Vicent Andreu Estellés i del mallorquí Rosselló-Pòrcel. Però, i sobre tot, es declara obertament enamorat del català Joan Salvat-Papasseit, tant de la seva vida com de la seva obra.

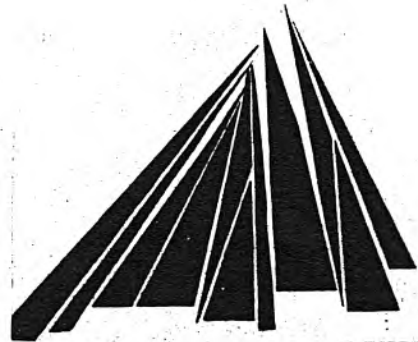
En Jaume Fuster escriu poesia des de que té us de raó, però tan sols l'ha donada a conèixer a través de "Cap Vermell", l'únic medi que ha tengut fins ara, com el mateix reconeix, de manifestar públicament les seves inquietuds poètiques.

LA FESTA

Són dies de festa.
I els dies de festa em sent viu
i em sent nou
i un xic vell.
Són dies de festa.
I els dies de festa s'alegra el meu cor.
I la sang em bull
en un riu que es desplaça des del dit petit
del meu peu,
solcant el meu cos,
fins que arriba a l'arrel dels cabells
portant a mes cèl·lules
el missatge d'un crit renovat:
"la festa comença!"

Són dies de festa.
I els dies de festa em sent foll
i em sent net
i cansat.
Són dies de festa
on vaig i aprofit, mentider,
per dir-me que és festa la vida,
on vaig, vianant ple de dubtes,
i aprofit per tastar el vi nou de la bulla,
engatant la consciència,
rabejant-la en el trui,
rebolcant-la en el llot benvolgut
del lúdic moment.

Són dies de festa.
I els dies de festa em sent fresc,
i més ric
i un poc mort.
Són dies de festa que passen
quasi amb un alè,
deixant al seu pas el gust agredolç
d'allò que volem retenir sens poder,
de tot el que és bo
i resulta efímer.

I ens quedam consolats amb l'espera
d'una festa nova,
d'una festa verge a tastar de bell nou,
d'una festa neta que haurà de tornar
per deixar-se embrutar per nosaltres.

Quan la festa torni,
tornaré jo a sentir-me ben viu,
i ben nou,
i més vell.
Tornaré jo a sentir-me més foll,
i més pur,
i cansat.
Tornaré jo a sentir-me ben fresc,
i més ric,
i més net.
I també tornaré jo a sentir-me,
constatant les noves arrugues
i els nous cabells blancs,
feliçment, sens dolor,
més a prop de l'amor i la mort.

JAUME FUSTER

Juliol del 83

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

JOSEP ALBERTI.

Josep Albertí neix a Capdepera l'any 1950.

El 70 va guanyar el premi "Blanquerna" de Manacor amb "Modus vivendi".

"Com una resistència" és el recull que va publicar en el volum 72. En realitat amb aquest títol s'apleguen poemes de tres conjunts independents: "Vidres a la paret" escrit entre el 69 i el 70, "Nafra oberta", del 70, i "Alionna" del 71-72.

"Era plena de canoes" és l'últim recull publicat, i en que hi ha poemes escrits entre el gener del 74 i el novembre del 75, encara que és publicat el 77. Amb aquesta obra s'obri un nou cicle del qual fins ara sols coneixem una part molt petita.

Una de les característiques bàsiques de Josep Albertí és la diversitat, pareix que es complau a traïr-se a ell mateix; a subvertir fins i tot els valors que ell ha establert.

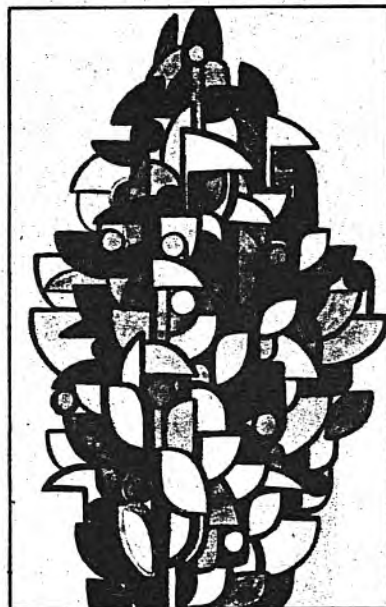
Constatam que en deu anys d'escriptura i, sobretot, d'apassionada activitat poètica, han posat sobre ell influències molt heterogènies. Així, si "Modus vivendi" és un llibre que bàsicament es pot estudiar entre els epigons del realisme narratiu, "Alionna" trenca absolutament amb aquesta positura; en canvi permet de relacionar la seva lírica amb la dels altres autors de la seva "generació", que al Principat han capgirat el panorama de la poesia catalana a partir de la revaloració de la mètrica més estricta i de la defensa del retoricisme més culterà.

Per altra banda, "Era plena de canoes" pertany ja a un moment en que l'emmirallament retòric es barreja amb els trets derivats de la seva inserció en grups "artístics" en els quals és fonamental la presència de joves pintors que han portat fins a les darreres conseqüències, des de la seva òptica, les revoltes implícites, en les positures d'avantguarda militant.

EINES PER A OCCIR

Em disparaven ran moll, on les barques
rompen sol freturós, confonen xots
per ratjades. S'ordí renou de pots,
perquè ma sang d'errat tenia marques
de llavi. Plena d'urc, amb les avarques
miserables de llum, feresta amb clots
-oh, Sibil.la que véns- delmar-me pots.
Els projectils dum-dum desfan mes arques,
florides al cap rull: "Les gavardines
de tots els assassins són del balou
de qualsevol esquif, blanc de gavines.
Magatzems Can Matons. Quin caparrut!
Som cocodril i ocell. Magre de sou,
fora plata i llautó. No em va l'embut".

JOSEP ALBERTI

JOAN ANTONI CAIMARI

Joan Antoni Caimari va néixer a darrerries dels cinquanta sota el signe de l'es-corpi. Ha estudiat Filosofia i publicat a l'editorial Guaret, el llibre de poemes "Clam de Suïcidis" -ja esgotat-.

Ha col.laborat, en ocasions diverses, en activitats; tan a Mallorca com a Barce-lona. I actualment treballa en altres projectes literaris.

Comes de plomes de plors,
lloança de fums
amb somriures instantanis
-esquitx hipotètic/mimètic de lector-
mentre recitava Hölderlin temorós de follies.
Arribada l'hora l'assabentaren del teló: fi.

També hauria escampat ombres difuminades de mots
tot al llarg del carrer
enllaçant dodecafonies
per a soprano i magnetòfon
(conten que Richard besà tendrament Cosima)

-Pedra
-pedra -reixes -pedra
-pedra
-retrobar l'incert

Notes de "mi" evolucionant i sons horitzontals
(una suau percussió)

JOAN ANTONI CAIMARI
"clam de suïcidis", pag. 29

D'UNA PINTURA LÍRICA DE MODIGLIANI
QUE ES PERDÉ EN EL TEMPS

De l'inrevés se'ns féu color
i ombres tot manllevant de dues
el volum: de la tendresa del cos
poc a poc se n'assebentà el moviment
i llençat al vol esdevingué presó i
tela i vent de fosques i racons.
Fixar el món? com qui no en sap res,
innocent, accionà
la plàstica dels dits.

París era una festa.

Estiu del 80
JOAN ANTONI CAIMARI

ANTONIA GARCIA

N'Antònia no ha publicat cap aplec de vers, però sí que corren folis d'escrits seus, alguns publicats a "Cap Vermell", altres musicats i cantats per ella mateixa o per algun dels seus amics.

Són poemes plens d'ànima, d'enyorança, de desigs... La seva és una poesia apassionada, amorosa, que expressa sempre allò que du dedins, allò que sent -això que és tan subtil, tan canviant, allò que es desitja i que no es vol- la lluita entre l'esser i el somni.

Pareix que l'escriure per N'Antònia és un refugi i una necessitat. Refugi i necessitat per poder expressar l'amargor del fracàs o l'alegria del viure. És, endemés, el lloc a on, plena de solitud, cerca trobar-se amb ella mateixa, un lloc de diàleg solitari, on l'ombra del record o el desig del futur, juguen un paper prou important. I així per a N'Antònia hem de dir que més important que la forma és el que diu.

Ha acabat el Coll, té 19 anys. Ah, un detall molt important: Escriu en català i és filla de pare "sevillano".

QUEDAVA ESTRANYADA d'un temps que tot ho gira
i d'unes frases que no imaginava.

No sabia que la lluna tengués sentiments,
ni que la mar entranyàs tanta melangia.

Aquell vespre te comparava amb l'escuma de la mar,
blanca, neta i senzilla.

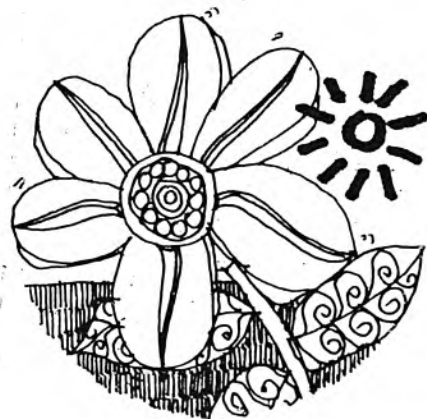
Coneixia una part més de tu,
acceptava un trosset més de mi.

Sí, com una ona;
que enmig de tantes
és sols ella.

Senzilla perquè qualcú la feu així,
perquè és així.

Aquell vespre no hagués canviat res del més pròxim passat,
i em vaig sentir contenta.

ANTONIA GARCIA

Juan Rai

ELS TUDONS

Inoblidable el cant dels tudons a l'horabaixa primaverenc.

- Escolta-los, me deia el padrí, sembla que criden: "Jus-tíiii-cia fo-tuuu-da!"

I m'ho deia en un temps en que la justícia hi estava ben fotuda.

Serven dins mi tracalades de records d'aquells temps.

El roncar dels tudons omplia el puig. Un roncar espaiós, com si recitassin un vers on totes les síl·labes fossin obertes, i, al mateix temps, el declamaven amb èmfasi, remarcant el cant amb una estranya entonació.

Tot el bosc estava reblit dels seus cants nupcials.

Volaven ardorosos entre les branques dels pins i les alzines.

S'encalçaven plens de delit.

Els mascles, abrivadament, estufaven les ales, inflaven el pit, tornassolat de liles i arrossegaven la cua, oberta com un ventall, amb coratge, anhelants i desitjosos.

Les femelles, coquetones i submisses, dòcils i atordides, s'allunyaven primer i s'acostaven després cercant la moixonía per satisfer el seu endarrer.

Se donaven el bec.

Se posseïen amb avidesa.

Dia rera dia acomplien la cerimònia del ritual d'amor.

Un amor fet a mida de la seva llibertat i del sei instint.

Era ample i espès el boscatge.

Les alzines i els pins entrellaçaven llurs branques, com un teixit, formant un embigat que feia el bosc més agombolador. El sol se filtrava per la claraboia de les rames, fitorant l'ombra amb un bellugueix lluminós.

I ells, els tudons, delerosos, gaudien del redòs fresquívol de la boscúria.

Sobre un forcat, sota l'ombratge de les rames, hi bastien el niu. Un braçat de tronquets, adasant-los amb el bec, amb parsimònia, circumspectes, com seguint la cerimònia d'un rite remot. La femella ponía dos ous.

Jo record que una vegada, de nin, jo i un amic veí, robàrem els ous d'un niu de tudons i els posàrem a covar a una colla de coloms, dels que teníem engabiats en el porxo.

Passaren els dies i varen néixer els ocellons.

Els coloms, amb l'afany i amorositat de sempre, els atapeïen de vesses i blat, i ells, els tudonets, creixien i s'omplien de plomes.

Sempre que pujava a veurel's me miraven estorats, atordits, reculaven estufant les ales, agressius, amenaçant-me amb el bec obert, incòmodes i violents, amb els ulls plens de retrets, com reprotxant-me el seu viure dins un horitzó reduït.

Prest se vestiren de plomes, gris-blavoses, amb el coll i el pit plens de lluïssors moradencs. Exercitant les ales, preparant-se per solcar els espais sense minva.

Al primer vol, un dels dos va escapolar-se per un forat de la tela de filferro, cap al puig, cap a l'ambient propi, cap a la llibertat, cap als horitzons sense fites.

L'altre... L'altre va morir.

Va morir el tudonet, va morir esgotat per l'esforç de rompre la xarxa de filferro, amb la pruija de rompre el motlo que li havien imposat.

Va morir amb els ulls vermells de rabiüra i rebel·lia.

Difícil sobreviure a l'esclavitud i a la submissió quan batega dins la sang la independència i la llibertat i, sobre tot, quan se té a punta d'ala la necessitat tribal de solcar contrades sense terme.

Avui, després de molts anys, he tornat sentir el cant dels tudons. No cantaven en el puig, sinó entre les branques raquítiques d'uns ametlers escafits. I m'ha pres possessori la idea de que els seus cants eren amarats de tristesa; de que, més que un cant nupcial, era un plor d'enyorança, com si ara, la interpretació que el padrí feia dels seus cants, la sentissin ells, els tudons, com a pròpia.

ciment que tapen el paisatge, blocs d'apartaments per a viure-hi l'home, com si els homes fossin formigues, penyals escapçats, cales presoneres, murades de formigó, clavegueres que vomiten merda dins el mar, grues gegantines amb els braços estesos, com a creus per crucificar el paisatge, compressors que apunyalen la terra... la nostra terra, la terra nostra...

I un pensa que les visions apocalíptiques són jocs d'infants davant tanta destrucció.

I un pensa en la gran mentida d'aquell que va dir que l'home era el rei de la creació.

I un pensa que tenen raó els tudons quan criden: Jus-tíiii-cia fo-tuuu-da!!

I un pensa que a l'hora del repartiment de les responsabilitats, qui tindrà la major culpa: el que destruït ha tengut la part del lleó o el que callant s'ha quedat la part de la formiga?

I un pensa que si el paisatge, com diu el poeta, és un dels signes de la nostra identitat, com la tenim de malmenada!

I un pensa que dins la balança dels valors, ¿quins pesaran més, els perduts o els adquirits?

I un pensa, pensa i pensa.

I torna a pensar.

I el pensament es fa bogeria rutinària, follia enmetzinada, perquè sembla que tots esteim enverinats, xuclant, sense dar-nos compte, el malbocí del nostre temps.

I un pensa que ja és hora de dir:

Basta!

Basta i ben basta. Ja n'hi ha prou!

Salvem lo que mos queda. Quatre pins aquí i dos allà, quatre voltors, dos penyals, una cala, quatre cabres muntanyeres, dues colles de tudons...

Ben poca cosa, és ben ver, però manco serà no-res.

Serà com si salvàssim un poc de la nostra dignitat, un poc de la nostra vida, un poc de la bellesa de nostra terra.

Perquè aquesta terra, pesi al qui pesi, és nostra, ben nostra!!!

I he mirat el puig.
I el comellar.
I el serral.
I l'altre serral de més lluny.
I l'altre puig, que guaita la testa sobre els serrals.

Tot era sec.

Tot era mort.

Tot calcinat.

Tot cremat.

Els pins, les alzines.

Tot.

Ni un bri de verdor a les rames.

Ni un esquitx de saba a les roques.

Ni un alè de vida.

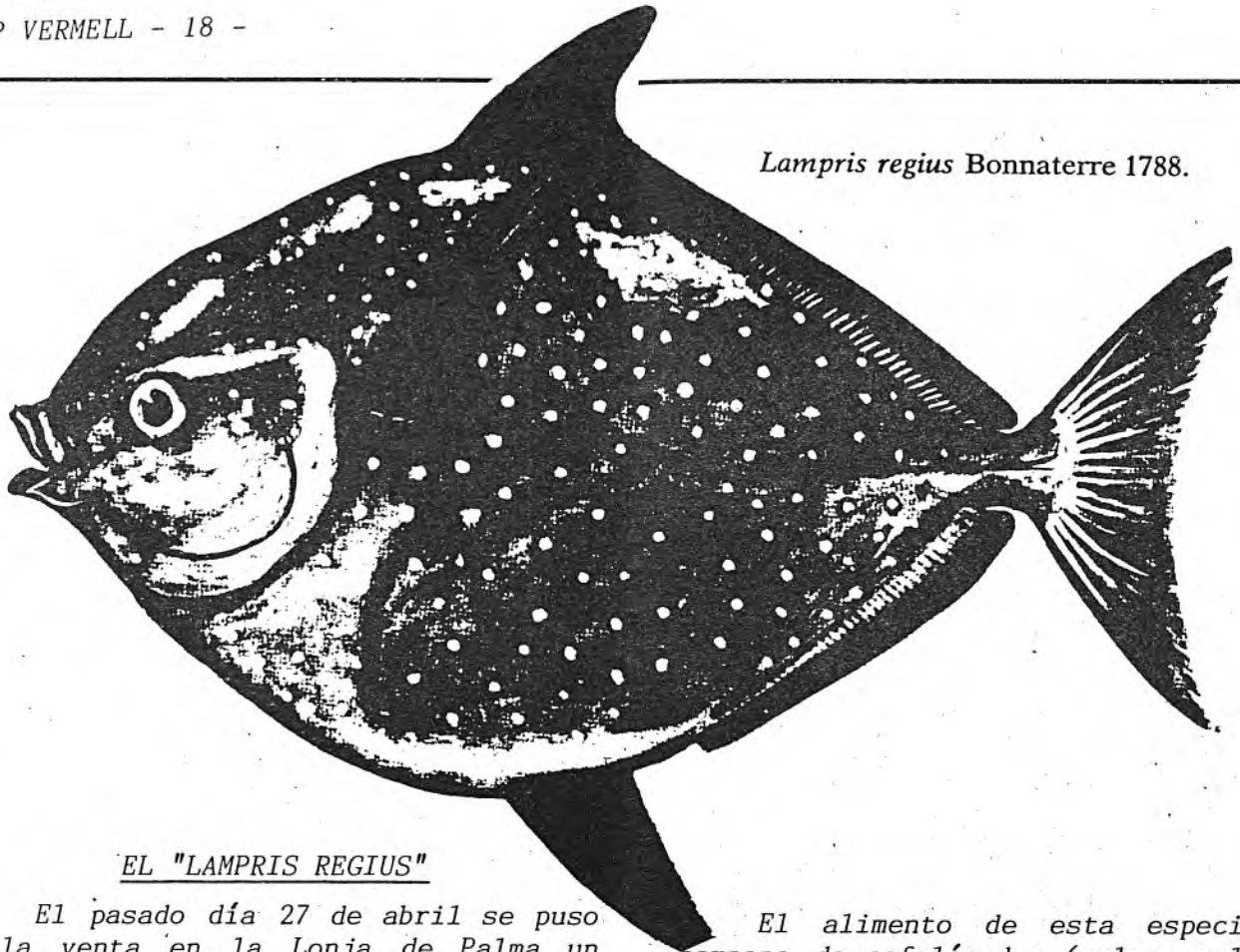
Escàtils mutilats.

Fantasmes fossilitzats.

Esgarrifosa la visió, com una trinxetada a l'ànima que et deixa esborronat.

I més avall, cap a la marina, cases repenjades a les muntanyes, com espantalls pels voltors, columnes de

Lampris regius Bonnaterre 1788.

EL "LAMPRIS REGIUS"

El pasado día 27 de abril se puso a la venta en la Lonja de Palma un raro ejemplar de *Lampris regius* (Bonnaterre, 1788) o Luna real, capturado por la embarcación Hernández Llorca dedicada al palangre de altura (Marrajero).

El género *Lampris*, establecido en 1799, es el único representante de la familia Lamprididae y está compuesta por una sola especie inconfundible por su forma, coloración y tamaño.

Pez muy espectacular y probablemente el único caso de una especie de gran dimensión, tan rico en colores brillantes. Domina el rosa escarlata y el azul ultramar en cabeza y dorso. Hay variaciones individuales notables en relación a su tamaño. Manchas circulares blancas repartidas por todo el cuerpo. Aletas rojas brillantes menos la caudal que es más pálida.

En cuanto a su hábitat, sólo se sabe que es una especie bento-pelágica, es decir, se le puede encontrar tanto en el fondo como en aguas intermedias. Es rara, aunque cosmopolita; es solitaria y habita profundidades notables muy lejos de la costa. Cuando se acerca lo hace en aguas profundas y, si alguna vez sube a la superficie, probablemente lo hace de noche.

El alimento de esta especie se compone de cefalópodos (pulpo, calamar, etc.), crustáceos y peces. Su carne es de color asalmonado, un poco oleosa y muy apreciada.

Se han capturado ejemplares de hasta 2 metros de longitud; el que se vendió en la Lonja medía 1'10 mts. y pesaba 56 kgs.

Se han citado en el Océano Atlántico, Pacífico y, en general, en aguas cálidas, capturados con palangres de fondo como los que se utilizan en las Islas Madeira para pescar la merluza. En el Mediterráneo es muy raro y sólo se han capturado en las Baleares, Golfo de León, Golfo de Génova y Nápoles. Es curioso hacer notar que en el corto espacio de tres días se capturaron dos ejemplares de esta especie y otro ejemplar totalmente desconocido para los pescadores, del cual sólo nos ha llegado una somera descripción verbal.

Esta presencia tan inusual en nuestras aguas podría ser el indicador de una posible entrada de una corriente de agua procedente del Atlántico y en la cual estos peces, siguiendo su alimento, se encontrasen en el Mediterráneo.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

Con esta breve descripción de una especie tan rara en nuestras aguas mallorquinas queremos aprovechar la ocasión para rogar a pescadores profesionales, aficionados, etc. que se pongan en contacto con el Centro Costero del I.E.O. si en algún momento de su activi-

dad se encuentran con un ejemplar que se sale de lo común. Si se diera esta circunstancia inmediatamente se intentaría la compra de dicho ejemplar para engrosar la colección del Instituto.

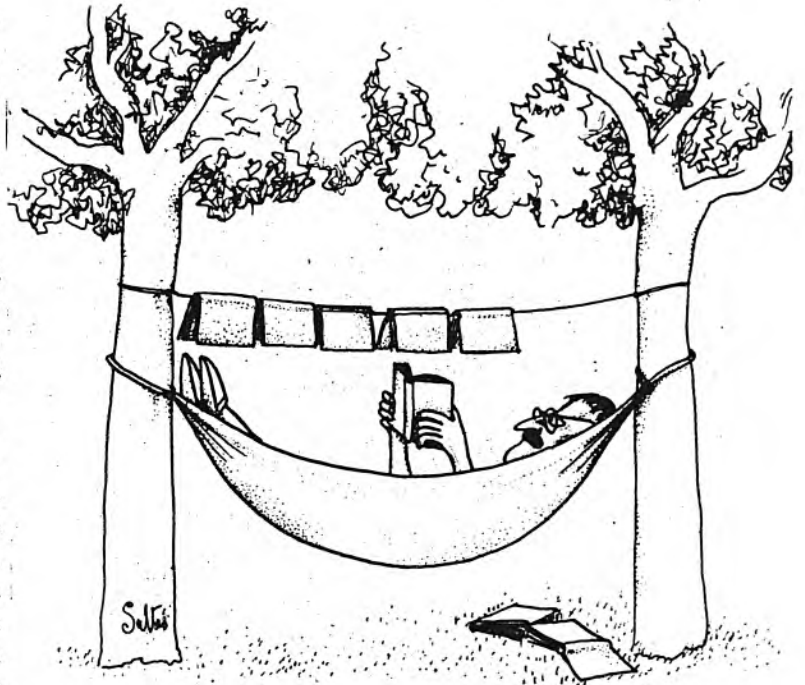
Magdalena Llabrés
José M^a. Martorell

DOS LLIBRES PER AQUEST ESTIU

Ja se que ens trobam a mitjan estiu i potser molts no vulguin sentir parlar de llibres... Així mateix gos aconsellar dos llibres amb els quals he passat unes hores molt bones, además d'aprendre amb ells moltes coses, i pensar...

"EL NOMBRE DE LA ROSA" de N'Umberto Ecco. Es una novel·la que amb un ritme d'aventures i d'investigació d'uns assassinats molt misteriosos, ens presenta tota una reflexió entorn a església-poder, cultura-domini, papat-imperi, renovació autèntica-fons d'artifici, monestir-món..., i encara que l'autor la situï al segle XIV, té ben present el nostre temps o, si voleu amb més exactitud, el final d'aquest segle XX amb tot el canvi d'un mil·lenni a un altre i tot el que pot suposar un nou mil·lennarisme. "El nombre de la rosa" pot ésser un mirall vell que ens descobreix un futur.

"L'ILLA DE LES TRES TARONGES" d'En Jaume Fuster (Ed. Planeta). També aquest és un llibre que sembla parlar-nos d'uns temps molt antics... però al final potser descobrirem que ha estat del nostre temps que ens ha parlat i que aquesta illa tan màgica és prou coneguda. L'autor ens dibuixa una paràbola suggeridora usant tot el món místic, mitològic i rondallístic de la nostra cultura, i amb totes aquestes imatges ens ofereix tota una aventura entre les forces del mal que en aquell temps

volen fer malbé la seva terra, i les forces del bé que lluiten per retornar la pau i el benestar a l'illa de les tres taronges. Lluita antiga... i lluita d'ara; senyors/dictadors contra el poble... en aquell temps... i ara. Potser al final us faceu la mateixa pregunta que jo: i on trobariem avui el cavaller que ens pugui salvar l'illa de les tres taronges?

Bon temps i bona lectura!

Toni Garau

- Hem començat a cobrar coratge. Les obres del camp de futbol van per bon camí.

- El Segretari, Vicenç Nadal, davant noltros es va jugar un sopar que no s'hi jugaria el Torneig de les Festes, amb el President.

- Creim que en Vicenç haurà de pagar.

- Això sí, per ara mos quedarem amb un terreny de joc rònic.

- Els qui vulguin seure haran de dur la cadira.

- I els qui no es vulguin banyar hauran de dur el paraigues. Si és que plou.

- Se n'ha anat en Tomeu Moll, com ja sabeu. I ha vingut en Trini, un davant-centre que fins ara jugava amb el Manacor i que diuen que va molt bé de cap. Ara veurem!

- I per variar, hi ha un parell de soldats a prova.

- Que no es perdi l'esperit de quarter!

- Ja en parlarem de les oportunitats que tendran en Pep Roig, en Tomeu Riu-tort, en Manolo Fernández, etc.

- Si han de tenir les mateixes que en Llorenç Sancho, En Miquel Angel o en Marcelino, van arreglats.

- El qui no en tindrà cap serà en Carrió que ho ha deixat anar.

- Potser mos estorbem a veure córrer per "Es Figueral" un jugador de les seves característiques de tècnica i intel·ligència.

- Diu que se'n va cansat i avorrit.

- El comprenem!

- Parlem de coses sèries. El Torneig comptarà amb la participació del Badia, l'Artà, el Sant Llorenç i l'Escolar.

- Econòmicament pot resultar rendable.

- De fet, l'Artà i el Sant Llorenç vénen a canvi de visita. I el Badia a canvi d'en Tomeu Moll, i encara ha d'afegir doblers.

- I és que l'Escolar, com el Barça, no guanya títols però s'ho té ben montat en lo dels "duros".

- El "sorteig" (?) ha emparellat els equips de la manera següent: Badia-Artà i Sant Llorenç-Escolar.

- Seguint amb l'Escolar però canviant d'esport, hem de deixar constància de la presentació de l'equip de basquet amb motiu de les Festes del Carme.

- Jugaren contra el Sant Salvador d'Artà. I perderen 45-54.

- De totes maneres, per ésser el primer partit que jugaven, trobam que hi va hacer coses positives.

- Lo que falta és que no es cansin malgrat les derrotes que sense dubte es produiran.

- Per últim, dir que, també amb motiu de les passades festes, hi va haver una exhibició-competició d'arts marçials a càrrec del Club Orient.

- I hagué medalles a balquena i els al.lots quedaren més contents que amb sabates noves.

- D'aquí a un mes mos tornarem veure. Esperam.